



**Polskie  
Towarzystwo  
Tatrzańskie**  
Oddział w Bielsku-Białej

**BIULETYN  
INFORMACYJNY  
1 (56) / 2009**



adres:  
43-300 Bielsko-Biała  
ul. 3 Maja 1

spotkania członków:  
czwartek, 18:00 - 20:00

e-mail:  
bielsko@ptt.org.pl

### **Składki członkowskie bez zmian**

Upzejmie prosimy członków naszego Oddziału o uiszczenie składki członkowskiej za rok 2009 (wysokość składki pozostaje od kilku lat bez zmian: normalna – 40 zł, ulgowa dla emerytów – 30 zł, ulgowa dla młodzieży szkolnej i akademickiej – 20 zł). Ze względu na konieczność wpłacenia na konto Zarządu Głównego PTT odpisu od składek członkowskich, prosimy o uregulowanie składki w I kwartale.

Członków zalegających z opłatą składki za rok ubiegły również prosimy o jak najszybsze dokonanie wpłaty.

Składkę można uiścić w czasie spotkań czwartkowych w naszym lokalu lub wpłacić na rachunek bankowy Oddziału PTT w Bielsku-Białej w Banku DnB Nord, Oddział w Bielsku-Białej, nr 02 1370 1082 0000 1701 4444 9700.

### **Witamy nowych członków**

Od początku 2009 roku w poczet członków naszego Oddziału wstąpili: Paweł Piotrowski, Dariusz Szyra i Agata Szyra. Serdecznie witamy w naszym gronie!

### **Przełącz nam 1% swojego podatku**

Ustawa o działalności pożytku publicznego daje każdemu z nas możliwość przekazania na rzecz organizacji pożytku publicznego (OPP) 1% podatku.

Oddział PTT w Bielsku-Białej nie posiada statusu OPP, zachęcamy więc do wpłat na rzecz Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Tatrzańskie lub Bielskiego Klubu Alpinistycznego, z którym od lat współpracujemy, m.in. przy organizacji cyklu imprez „Wspaniały świat gór wysokich”.

Pisma z prośbą o przekazanie 1% można przeczytać na stronach 4-5.

### **Wystawa „Góry i Kwiaty” (zaproszenie)**

W Książnicy Beskidzkiej w Bielsku-Białej od 5 lutego br. eksponowana jest wystawa członków naszego Oddziału, Anny Lampe (malarstwo) i Pawła Lampe (fotografika), pt. „Góry i kwiaty”. Serdecznie zapraszamy na wernisaż tej wystawy, który odbędzie się w dniu 13 lutego br. (piątek) o godz. 18:00.

Wystawa, współorganizowana przez Oddział PTT w Bielsku-Białej, Bielski Klub Alpinistyczny i Książnicę Beskidzką będzie czynna do 28 lutego 2009 r.

### **Pokazy slajdów w naszym lokalu (zaproszenie)**

Począwszy od lutego zapraszamy na prelekcje i pokazy slajdów, które będą miały miejsce w każdy pierwszy wtorek miesiąca o godz. 17 w lokalu naszego Oddziału przy ul. 3 Maja 1 w Bielsku-Białej.

Za nami już pierwszy pokaz slajdów Szymona Barona pt. „Góry Wielkiej Brytanii”, który odbył się 3 lutego br. Serdecznie zapraszamy do uczestnictwa w tych cyklicznych imprezach.

### **Apel o nowych członków**

Z okazji jubileuszu 85-lecia Polskiego Towarzystwa Tatrzańskie na terenie Bielska-Białej, Zarząd Oddziału PTT w Bielsku-Białej podjął uchwałę o promowaniu naszego Towarzystwa poprzez rezygnację z pobierania wpisowego (wynoszącego 50% składki członkowskiej) i opłaty za blankiet legitymacji (7,50 zł) wśród nowo wstępujących w poczet członków naszego Oddziału.

W okresie promocyjnym, który potrwa do końca kwietnia 2009 r. wystarczy zapłacić jedynie składkę członkowską za rok 2009, wypełnić deklarację członkowską oraz dołączyć dwa zdjęcia.

Serdecznie zachęcamy do promowania naszego Towarzystwa i pozyskiwania nowych członków.

*Zarząd Oddziału*

## Wycieczka w Pieniny

Przy okazji posiedzenia Zarządu Głównego PTT wybraliśmy się na wycieczkę w malownicze Pieniny. Do Krościenka wyruszyliśmy w piątek, 30 stycznia 2009 r. Zatrzymaliśmy się w pensjonacie położonym nieopodal centrum miasta, na zboczu Kopiej Górki.

Część z nas postanowiła wykorzystać dość dobrą aurę i już w piątkowe popołudnie wybrać się na spacer z Krościenka do Szczawnicy. Dotarliśmy aż pod wyciąg nad Palenicę, skąd po krótkim odpoczynku ruszyliśmy w drogę powrotną, docierając na kwaterę po trzech godzinach od wyjścia, już po zmroku.

Sobota miała być pierwszym dniem w górach. Z samego rana pojechaliśmy autobusem PKS do Jaworek. Stamtąd przepięknym, ośnieżonym wąwozem Homole ruszyliśmy w stronę najwyższego szczytu Małych Pienin – Wysokiej. W drodze na szczyt co chwilę zatrzymywaliśmy się, by podziwiać piękne widoki. Na sam szczyt Wysokiej nie weszliśmy, lecz skierowaliśmy się dalej, wzdłuż granicy do schroniska pod Durbaszką, gdzie przemarznięci wypiliśmy po kubku gorącej herbaty i zjedliśmy po naprawdę olbrzymim talerzu zupy jarzynowej. Ceny jak na schronisko górskie były bardziej, niż przystępne. Spod schroniska, szybkim krokiem ruszyliśmy do Jaworek, skąd dwoma busami wróciliśmy do Krościenka.



*Uczestnicy wycieczki pod Wysoką (fot. Jerzy Graca)*



*Widok z Sokolicy na przełom Dunajca (fot. Szymon Baron)*

W niedzielę podzieliliśmy się na małe grupki. Część z nas wybrała szusowanie na nartach na pobliskim stoku. Druga grupa pojechała do Sromowców Niżnych,

by stamtąd przejść do Czerwonego Klasztoru na Słowacji i wrócić czerwonym szlakiem do Szczawnicy i dalej do Krościenka.

My postawiliśmy sobie za cel Sokolicę. Z centrum Krościenka, zielonym szlakiem biegnącym początkowo wzdłuż ulicy św. Kingi, następnie malowniczo wijącym się wzdłuż Dunajca, po około 30 minutach dotarliśmy do granicy Pienińskiego Parku Narodowego. Dalej po mniej więcej godzinnej wspinaczce dotarliśmy na Przełęcz Sosnow, skąd już tylko kwadrans dzielił nas od zapierającej dech w piersiach panoramy ze szczytu Sokolicy.

Na szczycie spędziliśmy około 15 minut, podziwiając wijący się w dole Dunajec, panoramę Małych i Środkowych Pienin oraz przepiękne, rosnące nad przepaścią reliktywne sosny. Pomimo pięknej pogody, nie było nam dane zobaczyć stąd Tatr.

Droga powrotna zajęła nam nieco mniej czasu, a powoli zapadający zmierzch przypomniał, że pora opuścić okryte zimową szatą Pieniny i wrócić do domów. Do Bielska-Białej wróciliśmy około 19.

*Barbara Kania*

## Z posiedzenia Zarządu Głównego

W dniach 30-31 stycznia 2009 r. w Krościenku nad Dunajcem odbyło się pierwsze w tym roku posiedzenie Zarządu Głównego PTT. Przybyłych powitał gospodarz Centrum Ruchu „Światło-Życie”, ks. Adam Wąsik, członek naszego Towarzystwa. Oddział PTT w Bielsku-Białej reprezentowany był przez prezesa Oddziału Szymona Barona (wiceprezesa ZG PTT) oraz Barbarę Kanię (członka Zarządu Oddziału) i Monikę Baron.

Głównym punktem obrad było omówienie i przyjęcie sprawozdania merytorycznego i finansowego Zarządu Głównego PTT za rok 2008. Ponadto przedstawiono program Roku Chałubińskiego, informację na temat 17-tego tomu „Pamiętnika PTT”, a także dyskutowano nad priorytetowymi zadaniami Zarządu Głównego w bieżącym roku. Warto odnotować również powołanie Oddziału PTT w Tarnowie, powstałego na bazie koła przy Oddziale PTT „MKG Carpatia” w Mielcu oraz dwóch delegatur: w Kaliszu i w Legnicy, a także rozwiązanie, w zasadzie nieistniejącego już Oddziału PTT w Jarosławiu.

*Szymon Baron*

## Góry Wielkiej Brytanii – pokaz slajdów

Za nami pierwszy w tym roku pokaz slajdów, które planowo mają odbywać się w pierwsze wtorki kolejnych miesięcy. Tematem pierwszego slajdowiska zaprezentowanego przez Szymona Barona były góry Wielkiej Brytanii, a dokładniej Three Peaks, czyli brytyjski odpowiednik Korony Gór Polskich.

Podczas pobytu w Wielkiej Brytanii w 2006 roku postanowiliśmy zdobyć najwyższe szczyty Walii (Snowdon), Anglii (Scafell Pike) i Szkocji (Ben Nevis). Więcej na temat naszych przygód w górach Wielkiej Brytanii można było przeczytać w „Co Słyszać?” - nr 205, 206 i 207.

Wracając do slajdowiska, trwało ono nieco ponad godzinę, przybyło kilkanaście osób, co jak na pierwszą prelekcję w kameralnym gronie jest całkiem niezłą frekwencją.

*Monika Baron*

## Baner na Hondraskach

W słoneczną, choć mroźną styczniową niedzielę wyruszyliśmy na krótką wycieczkę na Polanę Hondraski. Naszym celem była znajdująca się tam „Stasikówka” – stacja turystyczna Oddziału PTT w Bielsku-Białej. Wyruszyliśmy z dolnej stacji kolejki krzeselkowej na Skrzyczne.

Wraz z nabieraniem wysokości ukazywała się nam coraz rozleglejsza panorama Szczyrku i okolicznych szczytów, pięknie przyozdobionych śniegiem. Po około godzinnej wspinaczce w śniegu dotarliśmy na miejsce, gdzie zostaliśmy uraczeni herbatą. Przynieśliśmy z sobą baner PTT, który gospodarz obiektu, Stanisław Misztal obiecał przywiesić w ciągu kilku dni.

Po miłej, niemalże godzinnej, pogawędce ruszyliśmy wzdłuż wyciągu krzeselkowego w drogę powrotną do Szczyrku i dalej wzdłuż Żylicy do Buczkowic.

*Agnieszka Kubica*



*Stasikówka w zimowej szacie (fot. Stanisław Misztal)*

## Malta – pokaz slajdów (zaproszenie)

Kontynuując rozpoczętą w zeszłym roku współpracę z Gminny Ośrodkiem Kultury w Buczkowicach, serdecznie zapraszamy na współorganizowany przez nasz Oddział pokaz slajdów Szymona Barona, pt. „Malta”, który odbędzie się 8 lutego (niedziela) o godz. 16:00 w sali wystawowej GOK w Buczkowicach.

*Zarząd Oddziału*



# Bielski Klub Alpinistyczny

organizacja pożytku publicznego  
członek Polskiego Związku Alpinizmu  
43-300 Bielsko-Biała, ul. 3 Maja 1, skrytka poczt. 484  
bielskiklubalp@wp.pl www.bka.org.pl

BKA-18/2009

Bielsko-Biała, 22 stycznia 2009 roku

## Drodzy Przyjaciele!

Zwracamy się z uprzejmą prośbą o **przekazanie 1% należnego podatku za 2008 rok na rzecz Bielskiego Klubu Alpinistycznego**, mającego status organizacji pożytku publicznego (OPP).

Wypełniając zeznanie podatkowe PIT za 2008 rok, prosimy o wpisanie nazwy naszego Klubu, numeru KRS oraz wyrażenie zgody na przekazanie nam imienia, nazwiska, adresu i wysokości kwoty:

H. WNIOSEK O PRZEKAZANIE 1% PODATKU NALEŻNEGO NA RZECZ ORGANIZACJI POZYTKU PUBLICZNEGO (OPP) Należy podać nazwę OPP, numer wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego (KRS) oraz wysokość kwoty dla OPP.		
124. Nazwa OPP <b>Bielski Klub Alpinistyczny, ul. 3 Maja 1, 43-300 Bielsko-Biała</b>		
125. Numer KRS <b>0000065577</b>	Wnioskowana kwota Kwota z poz. 126 nie może przekroczyć 1% kwoty z poz. 120, po zaokrągleniu do pełnych dziesiątek groszy w dół	126. <b>kwota</b> zł. gr
I. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE W poz. 127 można podać m.in. dane ułatwiające kontakt z podatnikiem, w poz. 128 cel szczegółowy 1% oraz poprzez zaznaczenie kwadratu w poz. 129 wyrazić zgodę na przekazanie OPP danych, o których mowa w art.45c ust.5 ustawy, tj. imienia, nazwiska, adresu oraz wysokości kwoty z poz. 126.		
127.		
128.		129. Wyrażam zgodę <input checked="" type="checkbox"/>

Apelujemy o skorzystanie z możliwości odpisu 1% należnego podatku i przekazanie części swojego podatku na rzecz naszego Klubu. Przekazane pieniądze wykorzystamy na działalność statutową Klubu, przede wszystkim kontynuowanie cyklu imprez kulturalnych p.t. „Wspaniały świat gór wysokich”.

Uprzejmie prosimy o przekazanie naszego apelu swoim bliskim, przyjaciołom i znajomym.

W 2007 roku z tytułu 1% należnego podatku na rachunek bankowy BKA wpłynęło 3.068,53 zł, a w 2008 roku (z rozliczenia podatku za rok 2007) 2.647,31 zł.

### **Wszystkim naszym dobroczyńcom składamy serdeczne podziękowanie!**

Niestety nie możemy - jak w latach ubiegłych - wysłać imiennych podziękowań. W myśl obowiązujących przepisów urzędy skarbowe nie mogły w ubiegłym roku ujawniać nazwisk darczyńców, gdyż ustawa o ochronie danych osobowych oraz ordynacji podatkowej zabraniała urzędowi skarbowym udzielanie tego typu informacji.

Z taternickimi pozdrowieniami,

Jan Weigel  
Prezes Klubu

## Przełącz 1% podatku dla Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego

### Dlaczego nam?

Polskie Towarzystwo Tatrzańskie zwane dalej w skrócie PTT, jest zarejestrowanym, posiadającym osobowość prawną i wpisanym na listę organizacji pożytku publicznego stowarzyszeniem miłośników gór, opierającym się przede wszystkim na społecznej pracy swoich członków i sympatyków. Reaktywowane w roku 1981, PTT jest sukcesorem i kontynuatorem tradycji Towarzystwa Tatrzańskiego powołanego w 1873 r. i przemianowanego w 1922 r. na Polskie Towarzystwo Tatrzańskie istniejące do roku 1950.

PTT posiada około 2000 członków w 32 oddziałach i kołach. Fundusz Towarzystwa stanowią przede wszystkim składki członkowskie, dotacje oraz zyski ze sprzedaży wydawnictw. W PTT nie ma etatów ani pensji. W szeregach organizacji, oprócz turystów i alpinistów, są ludzie zawodowo związani z górami (przewodnicy, pracownicy schronisk, leśnicy, naukowcy prowadzący badania na terenie gór). Towarzystwo stara się propagować turystykę indywidualną, zarówno letnią, jak i zimową, uprawianą w małych grupach, narciarstwo (również wysokogórskie) oraz alpinizm. Dużą wagę przywiązuje do szeroko pojętej ochrony przyrody górskiej, edukacji młodych turystów, uważając, iż właśnie oni najlepiej uchronią góry przed zniszczeniem. Zdecydowanie występuje przeciwko bezmyślnej rozbudowie infrastruktury nastawionej na umasowienie turystyki i maksymalne zyski, podejmując odpowiednie działania. PTT jest członkiem koalicji „Ratujmy Karpaty” i stale współpracuje z innymi organizacjami ekologicznymi oraz Radą Naukową Tatrzańskiego Parku Narodowego. Oddziały organizują przez cały rok wycieczki i wyprawy w góry całego świata. W siedzibach oddziałów (domy kultury, szkoły) prowadzona jest działalność oświatowa. Odbywają się szkolenia, prelekcje, pokazy slajdów i filmów, są organizowane konkursy wiedzy o górach. Co roku organizowane są Ogólnopolskie Spotkania PTT oraz Dni Gór. Towarzystwo wydaje rocznik „Pamiętnik PTT” (ukazało się już 16 tomów), wydawany jest ogólnopolski biuletyn „Co słycać?”. Wiodące oddziały posiadają własne wydawnictwa. Został wydany pierwszy przewodnik po Tatrach adresowany do dzieci. W imieniu wszystkich naszych członków, w imieniu naszych ukochanych gór, prosimy o przekazanie 1% swych podatków na rzecz PTT jako organizacji pożytku publicznego.



Prezes Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego  
dr Włodzimierz Janusik

### Jak to zrobić?

W tym roku przekazanie 1% dla organizacji pożytku publicznego równie łatwe, jak w zeszłym roku. Aby tego dokonać należy wypełnić odpowiedni fragment właściwego formularza PIT w sposób podany poniżej.

H. WNIOSEK O PRZEKAZANIE 1% PODATKU NALEŻNEGO NA RZECZ ORGANIZACJI POZYTKU PUBLICZNEGO (OPP) <small>Należy podać nazwę OPP, numer wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego (KRS) oraz wysokość kwoty dla OPP.</small>		
124. Nazwa OPP <b>Polskie Towarzystwo Tatrzańskie, Zarząd Główny, 30-049 Kraków, ul. Konarskiego 21/5</b>		
125. Numer KRS <b>0000115547</b>	Wnioskowana kwota <small>Kwota z poz. 126 nie może przekroczyć 1% kwoty z poz. 120, po zaokrągleniu do pełnych dziesiątek groszy w dół</small>	126. <i>kwota</i> zł. gr
I. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE <small>W poz. 127 można podać m.in. dane ułatwiające kontakt z podatnikiem, w poz. 128 cel szczegółowy 1% oraz poprzez zaznaczenie kwadratu w poz. 129 wyrazić zgodę na przekazanie OPP danych, o których mowa w art.45c ust.5 ustawy, tj. imienia, nazwiska, adresu oraz wysokości kwoty z poz. 126.</small>		
127.		
128. <b>Oddział PTT w Bielsku-Białej</b>	129. Wyrażam zgodę <input checked="" type="checkbox"/>	

## Z lamusa historii i... tatarnictwa

Dwukrotne „falstarty” – używając języka sportowego – u zarania polskiej niepodległości po zakończeniu I wojny światowej chciałem przypomnieć, aby uchronić je od zapomnienia, bowiem w podręcznikach szkolnych do historii brak jest informacji o tych wydarzeniach, które rozgrywały się na stosunkowo niewielkim obszarze Śląska Cieszyńskiego – mojej Małej Ojczyzny, a w drugim przypadku w stolicy Podtatrz – Zakopanem i składają się na całą naszą narodową historię.

Śląsk Cieszyński\* jako pogranicze polsko-czeskie wielokrotnie w dziejach zmieniał swoją przynależność państwową. Po I wojnie światowej, u zarania niepodległego bytu młodych państw polski i Czechosłowacji, które wystąpiły z wzajemnie wykluczającymi się pretensjami do obszaru Śląska Cieszyńskiego do Ligi Narodów, w efekcie czego podpisano 3 lutego 1919 r. w Paryżu układ (Dmowski-Beneš), który ustalił do czasu ostatecznej decyzji aliantów, prowizoryczną linię rozgraniczenia między wojskami czechosłowackimi a polskimi.

Ale jeszcze przed tymi wydarzeniami, kiedy to we wrześniu 1918 r. załamywały się austriackie fronty na Bałkanach i w Alpach, co pociągnęło za sobą rozkład armii i zapowiadało rychły rozpad monarchii habsburskiej – w dniu 16 października 1918 r. cesarz Karol I ogłosił Manifest dający prawo do tworzenia lokalnych samorządów narodowych, co było próbą uratowania monarchii austro-węgierskiej poprzez przeobrażenie jej w federację suwerennych państw. Ułatwiło to pokojowe przejmowanie władzy od austriackich urzędników na Śląsku Cieszyńskim. **W tych warunkach w dniu 19 października 1918 r. przedstawiciele trzech najważniejszych wówczas stronnictw politycznych, a także**

**organizacji kulturalnych i gospodarczych powołali do życia w Domu Narodowym w Cieszynie Radę Narodową Księstwa Cieszyńskiego, liczącą dwadzieścia jeden osób**, która była pierwszym załącznikiem polskiej władzy. Była więc jeszcze przed zakończeniem I wojny światowej i przed powstaniem pierwszego w pełni wolnego rządu Rzeczypospolitej Polskiej pierwszym formalnym rządem na ziemiach polskich w procesie odradzania się Rzeczypospolitej – w stosunkowo małym, ale prastarym piastowskim Cieszynie. W dniu 28 października 1918 r. Rada Narodowa Księstwa Cieszyńskiego ogłosiła objęcie władzy na Śląsku Cieszyńskim, podporządkowując sobie austriacki aparat administracyjny. Reprezentując miejscowych Polaków chciała przyłączyć Śląsk Cieszyński do odradzającej się Rzeczypospolitej. Zawiadomiła rząd polski w Warszawie, Polską Komisję Likwidacyjną w Krakowie o zorganizowaniu się i objęciu władzy z ramienia rządu polskiego. Wszystkie te władze przyjęły owe zawiadomienia i uznały Radę Narodową Księstwa Cieszyńskiego w owym czasie za swój organ. **Ale trzeba też pamiętać, że Czesi zamieszkujący na tych terenach chcieli przyłączenia do powstającej Czechosłowacji, a mieszkający na Śląsku Cieszyńskim Niemcy chcieli przyłączenia do Austrii lub Rzeszy.** To doprowadziło do konfliktu polsko-czechosłowackiego w latach 1918-1920, w którym decydującą rolę odegrała **bitwa pod Skoczowem w dniach 28-30 stycznia 1919 r.**, gdzie zatrzymano wojska czechosłowackie, które chciały zająć Śląsk Cieszyński po rzekę Białą.

**W dniu 31 stycznia 2009 r. obchodzono 90. rocznicę bitwy pod Skoczowem zorganizowaniem w Miejskim Domu Kultury w Skoczowie Konferencji Popularnonaukowej dla upamiętnienia tamtych wydarzeń.**



Nieco inaczej jesienią 1918 r. sprawa miała się w Zakopanem, gdzie od 1892 r. przebywał przez dłuższe okresy czasu schorowany, wówczas 52-letni pisarz – **Stefan Żeromski**, zrozpaczony dodatkowo po śmierci syna Adama w 1918 r., szukający ratunku dla zdrowia oraz ukojenia po stracie syna. Znalazł go w misji społecznika. Stykał się w Zakopanem z dorywczo przebywającymi tam osobistościami z establishmentu, jak np. Stanisławem Witkiewiczem, Władysławem Matlakowskim, Sabatą, Kazimierzem Tetmajerem, Mariuszem Zaruskim. Brał żywy udział w życiu społeczno – kulturalnym i politycznym, wygłaszał odczyty, zajmował się teatrem, w „Przeglądzie Zakopiańskim” drukował fragmenty swych utworów. Był członkiem różnych komitetów. W 1904 r. był organizatorem – najpierw, jako członek zarządu – Biblioteki Publicznej, w latach 1917-1919 był przewodniczącym koła zakopiańskiego Towarzystwa Szkoły Ludowej. W latach 1914-1916 wraz z Janem Kasprowiczem był członkiem tajnej organizacji niepodległościowej, w 1918 r. działał w zakopiańskiej ekspozyturze Naczelnego Komitetu Narodowego. Interesował się też ludnością polską na Spiszu i Orawie, a w latach 1918-20 brał udział w zebraniach i komitetach zajmujących się sprawą nowej granicy państwowej w Tatrach i na Podtatrzu. Problemy spisko-orawskie i stosunki polsko-czeskie były tematem jego odezwy „Niech żyje Ziemia Spiska!” opublikowanej w „Pamiętniku Towarzystwa Tatrzańskiego 1920”. W 1920 r. Towarzystwo Tatrzańskie mianowało Stefana Żeromskiego swym członkiem honorowym.

**Podczas rozpadu monarchii austro-węgierskiej Stefan Żeromski był przez krótki czas, począwszy od dnia 30 października 1918 r. prezydentem Rzeczypospolitej Zakopiańskiej, głową efemerycznego państewka, rozwiązanego dwa tygodnie później. Udało mu się wydać tylko jeden akt państwowy – deklarację niepodległości i rozkaz rozbicia obcych wojsk.**

*\* Śląsk Cieszyński to teren dawnego Księstwa Cieszyńskiego, które do 1918 r. było odrębnym krajem monarchii austro-węgierskiej, ze stolicą w Cieszynie, obejmującego obszar 2283 km<sup>2</sup>. Wg spisu z 1910 r. Polacy stanowili w nim 55% mieszkańców, Czesi 27%, Niemcy ok.18%. W dniu 28 lipca 1920 r. zostało podzielone na część polską i czechosłowacką wzdłuż rzeki Olzy, z czego 55,8% tj. 1274 km<sup>2</sup> stanowi zachodnia – czeska część Śląska Cieszyńskiego (Zaolzie), a 44,2% czyli 1009 km<sup>2</sup> – część wschodnia, należąca do Polski.*

## **Pamiętnik PTT – tom 17 (przedpłaty)**

Końcem marca 2009 r. nakładem Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego ukaże się kolejny, już siedemnasty tom „Pamiętnika PTT”, poświęcony 120 rocznicy śmierci doktora Tytusa Chałubińskiego i 120 rocznicy powstania Muzeum Tatrzańskiego im. dra Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem. Tom będzie zawierał jeszcze szereg innych interesujących artykułów, jak np. wszechstronną pracę o Orle tatrzańskim pióra Wojciecha Gąsienicy-Byrcyna, o wyprawie w dziewicze góry Pamiro-Ałaju Łukasz Depty, „Księża w Towarzystwie Tatrzańskim” Józefa Durdena i szereg innych. Tradycyjnie publikowana będzie też kronika PTT, recenzje książek i czasopism.

Można już dokonywać przedpłat w wysokości 20 zł na 17 tom „Pamiętnika PTT”. Pieniądze można wpłacać podczas spotkań czwartkowych skarbnikowi Oddziału, bądź przelewem na konto Oddziału, wpisując jako tytuł przelewu „Pamiętnik PTT – tom 17”. Ostateczny termin dokonywania wpłat to 15 marca 2009 r.

A teraz już, mając na uwadze ten historyczny początek artykułu wprowadzający czytelnika w zawilości etniczno-narodowościowe, łatwiej mi będzie na jego tle przypomnieć, że **w dniu 13 czerwca 1900 r. Karl Jurzyca**, niemiecki turysta, długoletni działacz i członek zarządu cieszyńskiej sekcji Beskidenverein, taternik i alpinista, będący kasjerem w kopalni hr. Larischa-Mönicha w Karwinie na Śląsku Cieszyńskim – **dokonał pierwszego wejścia na Batyżowiecki Szczyt (2458 m) w Tatrach**, co uznano wówczas za jedno z największych osiągnięć taternickich. Opis swojego wejścia ogłosił w cieszyńskim czasopiśmie „Silesia” **Nr 146 w 1900 r.** Udało mi się dotrzeć do owego czasopisma w KSIĄŻNICY CIESZYŃSKIEJ w czytelni zbiorów specjalnych i zrobić zdjęcia tego artykułu (*na sąsiedniej stronie*), napisanego tzw. niemieckim gotykiem. W kolejnym numerze Biuletynu Informacyjnego zamieszczę przetłumaczone ciekawsze fragmenty tego opisu.

Karl Jurzyca w latach swej aktywności tatrzańskiej był jednym z wybitniejszych taterników. Dokonał również w 1897 r. pierwszego wejścia wschodnią ścianą na Szatana 2432 m. W dniu 6 września 1900 r. wszedł nową drogą od południowego wschodu na Pośrednią Basztę 2366 m. Dnia 30 czerwca 1901 r. z przewodnikiem Johannem Hunsdorferem juniorem podjął próbę wejścia na niezdojty jeszcze wtedy Ostry Szczyt 2356 m, prawą częścią południowej ściany, dochodząc do siodelka we wschodniej grani (nazwanego potem Siodelkiem Jurzycy). Wydostanie się z tego miejsca wydawało się dla przewodnika niemożliwe, ale Jurzyca znalazł sposób na wycofanie się poprzez północną ścianę. To wejście zaliczono do najbardziej efektywnych wspinaczek tatrzańskich przed 1905 r. Upamiętniony jest kilkoma nazwami tatrzańskimi: Płyta Jurzycy (na Batyżowieckim Szczycie) oraz Ząb Jurzycy i Siodelko Jurzycy (na Oстрыm Szczycie). (*c.d.n.*)

*Janusz Badura*

## **Rok Chałubińskiego**

Zjazd Delegatów Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, który odbył się w dniach 17-18 listopada 2007 r. w Zakopanem podjął uchwałę o ustanowieniu roku 2009 Rokiem Doktora Tytusa Chałubińskiego. Poniżej prezentujemy harmonogram obchodów Roku Chałubińskiego.:

### **Radom, Inauguracja Roku, 7 lutego 2009 r.**

godz. 11.00 – Msza św. w kościele farnym w Radomiu, gdzie 30 grudnia 1820 r. został ochrzczony Tytus Chałubiński;

godz. 13.00 – Uroczystości związane z inauguracją Roku w Resursie Obywatelskiej przy ul. Malczewskiego (część oficjalna i artystyczna);

godz. 15.00 – Odświeżenie i poświęcenie pamiątkowej tablicy, ufundowanej z inicjatywy PTT przez Urząd Miasta Radomia, na budynku IV Liceum Ogólnokształcącego im. Tytusa Chałubińskiego w Radomiu, przy ul. Mariackiej 23, zwiedzanie szkoły i spotkanie towarzyskie.

### **Warszawa, kwiecień 2009 r.**

Spotkanie przedstawicieli PTT ze środowiskiem lekarskim z okazji 120 rocznicy przyznania Tytusowi Chałubińskiemu członkostwa honorowego Towarzystwa Lekarskiego Warszawskiego (partnerzy: PTL, TLW, Tow. Historii Medycyny).

### **Łódź, 22-24 kwietnia 2009 r.**

Dni Gór PTT pod hasłem „PRZED STU LATY W ZAKOPANEM – BOHATEROWIE TAMTYCH DNI”:

organizowane przez Oddział Łódzki PTT, poświęcone doktorowi Tytusowi Chałubińskiemu, a także stuleciu śmierci Mieczysława Karłowicza i stuleciu założenia Tatrzańskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego

### **Zakopane, 9-13 czerwca 2009 r.**

9-14 czerwca 2009 – Rajd „Perciami dra Tytusa Chałubińskiego ku Wierchom”, organizowany przez Oddział PTT im. dra Tytusa Chałubińskiego w Radomiu, przy współpracy Tatrzańskiego Parku Narodowego.

13 czerwca 2009 (sobota) – odświeżenie po renowacji pomnika Chałubińskiego, przejazd dorożkami: kapeli góralskiej, aktorów Teatru Witkacego i osób przebranych w stroje w stylu epoki Chałubińskiego do Kuźnic, na teren zespołu parkowo-pałacowego, obecnie siedziby dyrekcji Tatrzańskiego Parku Narodowego; otwarcie wystawy plenerowej TPN „Dr Tytus Chałubiński w Tatrach”; występ plenerowy aktorów Teatru Witkacego.

### **Zakopane, 25 października 2009 r.**

Udział w imprezie organizowanej przez Muzeum Tatrzańskie im. Tytusa Chałubińskiego pt. „Dzień Patrona Muzeum” na Kozińcu.

### **Zakopane, 7-8 listopada 2009 r.**

7 listopada, godz. 17.00 – uroczyste posiedzenie Zarządu Głównego PTT w pomieszczeniach Dyrekcji Tatrzańskiego Parku Narodowego z udziałem zaproszonych gości. 8 listopada, godz. 10.00 – msza św. za śp. dra Tytusa Chałubińskiego w 120 rocznicę jego pogrzebu na Pęksowym Brzysku, po mszy złożenie kwiatów na grobowcu na Pęksowym Brzysku oraz pod pomnikami Chałubińskiego – przed DW „Chałubiński” i u zbiegu ul. Zamoyńskiego i Chałubińskiego.

### **Warszawa, 12 grudnia 2009 r.**

Całodniowe sympozjum w Pałacu Staszica pt. „W kręgu Tytusa Chałubińskiego. Warszawa – Zakopane” (główna impreza Roku) – podsumowanie wydarzeń Roku Dra Tytusa Chałubińskiego.

Z okazji Roku Chałubińskiego mają ukazać się następujące publikacje:

- „Radom miastem rodzinnym Doktora Tytusa Chałubińskiego” – wydawnictwo okolicznościowe, towarzyszące inauguracji Roku, wydane przez Urząd Miasta Radomia przy współpracy PTT;
- Pamiętnik PTT, tom 17 związany tematycznie z Doktorem Tytusem Chałubińskim i 120-leciem Muzeum Tatrzańskiego jego imienia;
- Tytus Chałubiński w Tatrach – folder okolicznościowy Tatrzańskiego Parku Narodowego;
- „W kręgu Tytusa Chałubińskiego” – Suplement do Pamiętnika PTT, zawierający referaty wygłoszone na sympozjum, w grudniu 2009 roku w Warszawie.